

Californische Condors nog altijd in gevaar

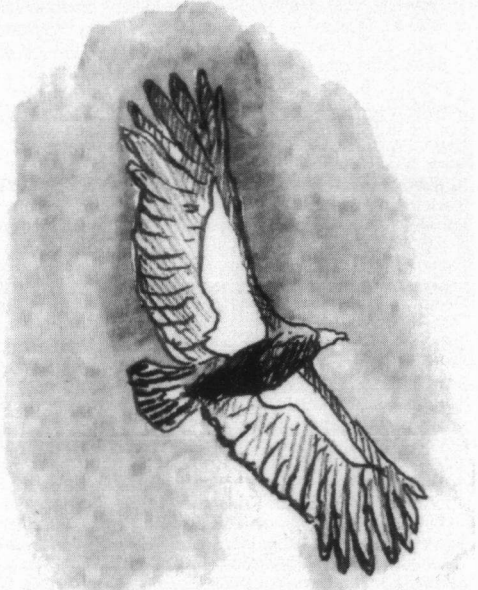
Rob Kole

In De Grauwe Gors 25 (3 & 4): 98 (1997) waren in de rubriek 'Spotvogel' een negental stellingen opgenomen afkomstig uit de pen van de auteur van de rubriek zelf, die bezig is met zijn proefschrift. Het is niet bekend of de heer 'spotvogel' inmiddels reeds is gepromoveerd, maar in elk geval was er ten minste één stelling die een onjuistheid bevatte. Een pikant detail daarbij is dat de desbetreffende stelling (nummer 7) nota bene betrekking had op een door de auteur gesignaleerde fout in een uitgave van Vogelbescherming Nederland. Blijkbaar was de aanstaande promovendus zo druk geweest met zijn proefschrift dat hij in de haast om het feilen van de redactie van 'Vogels' aan de kaak te stellen, het niet zo nauw nam met zijn verwijzingen naar de juiste informatiebronnen. In het desbetreffende nummer van het tijdschrift 'Vogels' hadden, volgens 'spotvogel', foutieve gegevens gestaan over het voorkomen van de Californische Condors (*Gymnogyps californianus*). Helaas bleek de correctie van 'spotvogel' zelf niet goed te controleren omdat de verwijzing naar de Internet-pagina, waarop die informatie te lezen zou moeten zijn, fout was. Daardoor bleek de desbetreffende pagina onvindbaar. Deze zoektocht naar de juiste gegevens over de Californische Condor was aanleiding om, met behulp van een van de populaire zoeksystemen, zelf maar eens op verkenning uit te gaan, want er zijn op het World Wide Web diverse pagina's met gegevens over deze vogelsoort.

De Californische Condor is de grootste landvogel van Amerika. Hoewel zij voor zover bekend nooit een levend dier hebben aangevallen, zijn zij in het verleden toch sterk vervolgd en hun aantal is dan ook drastisch achteruitgegaan. Tegenwoordig zijn er geen echte 'wilde' Californische Condors meer over. Alle thans in het wild levende exemplaren zijn afkomstig van verwilderde of uitgezette paren. Californische Condors zijn in het wild uitgeroeid door een aantal factoren, waaronder loodvergiftiging, veroorzaakt door het eten van kadavers van dieren die waren neergeschoten door jagers. Andere oorzaken van de verdwijning van de soort zijn het gebruik van pesticiden, waardoor de eieren werden verzwakt, per ongeluk en moedwillig doodschieten, vergiftiging door strychnine en cyanide bedoeld voor Coyotes, botsingen met elektriciteitskabels, veranderingen in het leefgebied als gevolg van een steeds grotere dichtheid van de mensen. De van nature lage reproductiefactor maakte de soort extra kwetsbaar.

De populatie van de Californische Condor was oorspronkelijk verspreid over een groot deel van westelijk Noord-Amerika en over het zuidelijke deel van de Verenigde Staten. Pleistocene beenderresten van deze condors zijn in oostelijke richting tot in Florida aangetroffen en zelfs in het noordelijke deel van de staat New York. Van nature waren Californische Condors geen trekvogels, maar er was wel een zekere concentratie van de populatie in het zuidelijke deel van het verspreidingsgebied gedurende de wintermaanden. De huidige verspreiding is beperkt tot de bergstreken in de omgeving van de zuidelijke San Joaquin Vallei in Californië. De huidige nesten zijn gelegen tussen 610 m en 1983 m hoogte, maar zij kunnen voorkomen op hoogten vanaf zeeniveau en 2745 m hoogte. In december 1996 werden er negen in gevangenschap geboren exemplaren vrijgelaten bij de Vermillion Cliffs aan de rand van het Grand Canyon National Park in Arizona.

Tegenwoordig leven Californische Condors in open, met struiken begroeide en woestijnachtige gebieden. Het zijn sociale vogels die zich in grote groepen kunnen verzamelen op slaapplaatsen.

De Californische Condor is de grootste landvogel van Amerika.
Tekening: Martin Brandsma.

sen. De paren blijven hun hele leven bij elkaar. De vrouwtjes leggen één ei per broedseizoen, doorgaans in holten van kliffen met een zandachtige bodem. Wanneer een ei vroeg in het broedseizoen breekt of wordt weggehaald, leggen zij meestal nog een tweede ei. De periode van ei tot onafhankelijk stadium van het jong duurt meestal meer dan twee jaar. Onder natuurlijke omstandigheden leven deze vogels ongeveer twintig jaar, maar in gevangenschap kunnen zij wel vijftienveertig jaar oud worden. Condors hebben gemiddeld per dag 0,91 kg voedsel nodig, maar na het verorberen van een stuk aas, kunnen zij het voedsel zeer snel in vet omzetten, waardoor zij het dagenlang kunnen uithouden zonder te eten. Zodra zij dan weer een nieuw karkas vinden, eten zij zich weer vol totdat zij er bijna in blijven. Condors zijn uitsluitend aaseters.

De achteruitgang van de populatie begon in het begin van de negentiende eeuw met de kolonisatie van het westen door de blanken.
Tekening: Martin Brandsma.

die zich voeden met karkassen van dode hertachtigen, runderen en schapen. In voorbije tijden, toen hun verspreidingsgebied nog groter was, voedden zij zich ook met dode Elanden en Pronghorn-antilopen, maar in de kuststreken ook wel met dode zeehonden, walvissen en vissen.

De achteruitgang van de populatie begon al met de kolonisatie van het westen door de blanken, in het begin van de negentiende eeuw. Vanaf die tijd had de soort sterke te lijden, als gevolg van directe of indirecte invloed van de mens. In de jaren zeventig van deze eeuw, leidde dat uiteindelijk bijna tot het volledig uitsterven van de soort. In 1977 waren er voor zover bekend, nog slechts zo'n vijftien wilde exemplaren over en rond 1985 waren er zelfs nog maar negen in het wild overgebleven. Op 19 april 1987 werd de laatste vrij rondvliegende condor gevangen en verder in gevangenschap gehouden. Op dat moment waren er nog maar zevenentwintig van deze condors in leven. Alle in dierentuinen.

Door het succes van het fokprogramma in de dierentuinen in San Diego en Los Angeles, was in 1992 het aantal weer verdubbeld. In dat jaar werden er twee in gevangenschap geboren juvenielen vrijgelaten in het zuiden van Californië. Sindsdien zijn er 31 Californische Condors vrijgelaten op drie verschillende locaties in het zuiden van de staat. In december 1996 verbleven er nog maar zeventien van de oorspronkelijke eenendertig condors in het wild. Vijf exemplaren waren inmiddels overleden, waarvan vier door botsingen tegen elektriciteitsmasten of kabels en één door het binnenkrijgen van een antivriesmiddel. Zij stierven dus alle als gevolg van onnatuurlijke omstandigheden. Negen andere exemplaren werden weer gevangen en teruggeplaatst in het fokprogramma, omdat deze vogels te veel werden aangetrokken tot activiteiten van de mens en tot diens leefomgeving.

De Californische Condor is opgenomen als bedreigde soort in het Rode Boek van het IUCN (In-

ternational Union for the Conservation of Nature and Natural Resources). De U.S. Fish & Wildlife Service heeft de soort de status gegeven van een Appendix I-soort volgens de regels van CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna & Flora).

Op dit moment zijn de dierentuinen nog de enige hoop voor de Californische Condor. Er zijn nog slechts enkele tientallen condors in de wereld over, die worden gehouden in het San Diego Wild Animal Park en in de Los Angeles Zoo. In deze dierentuinen hebben condors eieren gelegd die met succes zijn uitgekomen. In een poging de bedreiging van loodvergiftiging te beperken, wordt er onderzocht of koperen kogels als alternatief kunnen worden gebruikt voor de jacht in de omgeving van de gebieden die voor het uitzetten van condors zijn gereserveerd.

Behalve in Californië zelf zijn er ook enkele gebieden buiten deze staat waar men deze soort wil reintroduceren. Voorbeelden zijn de Grand Canyon in Arizona en Grey Ranch in New Mexico.

De Californische Condor is opgenomen als bedreigde soort in het Rode Boek van het IUCN (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources).
Tekening: Martin Brandsma.

Wie meer wil weten over deze soort en beschikking heeft tot een toegang op Internet kan via een zoekstelsel gemakkelijk een reeks van World Wide Web-pagina's vinden. Enkele voorbeelden zijn: Endangered Species of Northern California (<http://www.sonic.net/~gabriel/endangered.html>), Fish and Wildlife Service (<http://www.epa.gov/docs/fedrgstr/EPA-SPECIES/1995/October/Day-06/pr-441.html>), Cites Appendix I & II INTERNATIONAL WILDLIFE EDUCATION & CONSERVATION (<http://www.iwec.org/cites1.htm>), ENDANGERED AND THREATENED ANIMALS OF CALIFORNIA, State of California The Resources Agency DEPARTMENT OF FISH AND GAME Natural Heritage Division Natural Diversity Data Base. ENDANGERED AND THREATENED... (<http://www.dfg.ca.gov/Nhd/animals.html>), California Condor Profile (<http://arnica.csustan.edu/esrpp/condor.htm>), California Condors, General Information on the California Condor (<http://www2.d25.k12.id.us/~rudeer/Cal-Condors.html>).

■ Robert A. Kole, Torenvalk 22, 3752 SK Bunschoten, E-mail: rkole@wxs.nl.